

Valtion talousarvio vuodelle 2026

Metsähallituksen lausunto
maatalousjaostolle 1.10.2025

Henrik Jansson
luontopalvelujohtaja
Julkiset hallintotehtävät
puh. 0400 328 759

Huomioita valtion talousarviosta 2026

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (Luontopalvelut ja Eräpalvelut) momentti 30.64.50

TOIMINNAN UUDISTAMISTA JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA

Luontopalveluissa sopeutetaan toimintaa rahoituksen muutoksiin tukien kehittämistä ja vaikuttavuutta. Ennallistamiseen, luonnonhoitoon ja digitaalisiin ratkaisuihin panostetaan, samalla säästöjä haetaan kiinteistöistä. Koska suurin osa momentin rahoituksesta kohdistuu maastopalveluverkoston, joudumme tekemään siihen liittyviä valintoja.

Digitaalisuus, asiakasarvo ja fiksumpi toimintatapa ovat uudistuksen ytimessä – Luontopalvelut on matkalla kohti entistä vaikuttavampaa roolia yhteiskunnassa.

TEHTÄVIEN TURVAAMINEN EDELLYTTÄÄ KESTÄVÄÄ RAHOITUSTA

Eräpalvelut vastaa valtion alueilla kalastuksesta, metsästyksestä ja erävalvonnasta. Lakisääteinen erävalvonta kattaa myös virkistys- ja suojelualueet, mutta budjettivarojen leikkaukset ovat heikentäneet valvontaa.

Kalastuksen ja metsästyksen resurssit perustuvat pääosin lupa- ja vuokratuloihin, jotka eivät riitä etenäkään kalastuksen lakisääteisiin tehtäviin. Elinympäristöjen kunnostus ja ennallistaminen vaatisivat lupatulojen lisäksi rahoitusta myös budjetista.

Huomioita valtion talousarviosta 2026

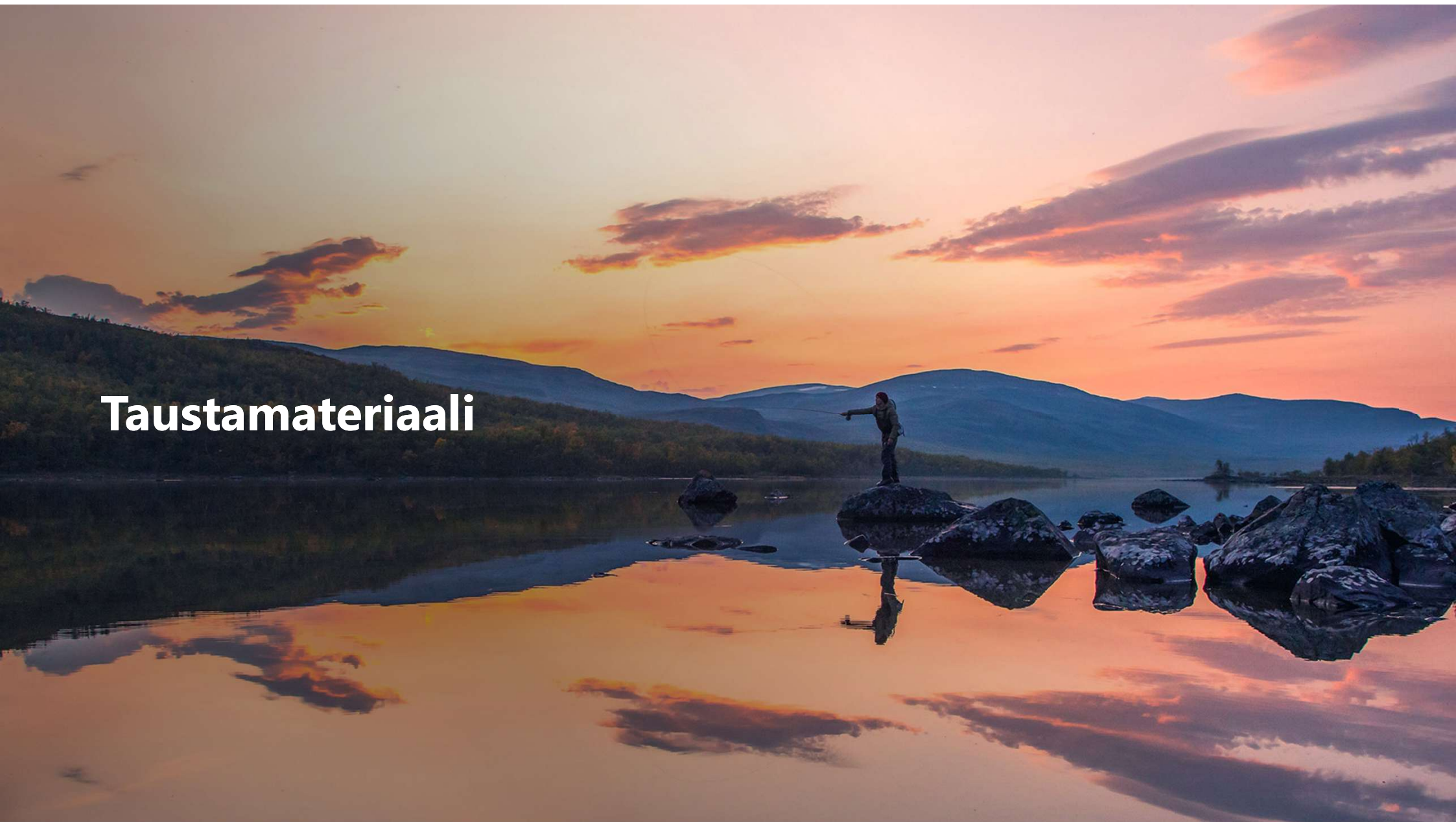
Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (JHT, Luontopalvelut ja Eräpalvelut) momentti 30.64.50

- **JHT:LLE SIIRTYI KALASTUSLAIN** uudistuksen myötä lisää kalatalouden viranomaistehtäviä, joiden kustannuksia ei ole saatu katettua maksullisella toiminnalla. Jotta kalastusmatkailulle ja kaupalliselle kalastukselle valtion vesillä voidaan turvata kestävät toimintaedellytykset ja kalatalouden viranomaistehtävät voidaan hoitaa, **Metsähallitus esittää 400 000 euron pysyvää vuosittaista tasokorotusta.**
- **ERÄVALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN** lisäämisen tavoitteena on varmistaa valtion maiden ja vesien käytön laillisuus ja luvallisuus sekä ennalta ehkäistä luonnonvararikollisuutta. Rahoituksella varmistetaan erävalvonnan kasvaneiden tarpeiden mukainen toiminta ja omalta osaltaan mahdollistetaan luonnon kestävä virkistyskäyttö. **Metsähallitus ehdottaa 450 000 euron pysyvää vuosittaista tasokorotusta.**
- **ERÄPALVELUJEN ROOLI** on ollut merkittävä suojelualueiden ulkopuolella tehtävissä monivaikutteisissa ennallistamis- ja kunnostamistoimenpiteissä. Töitä on tehty riistaelinympäristöissä, valuma-alueilla ja virtavesiluonnossa sekä valtakunnallisessa pienpetojen pyyntihankkeessa Helmi-ohjelman tavoitteita tukien. Kala- ja riistaelinympäristöjen kunnostukseen ja lajien hoitoon **Metsähallitus ehdottaa 1 630 000 euron nostoa vuodelle 2026.**
- **KEHITÄMME JHT-DIGIKOKONAISUUTTA** vastaamaan asiakkaidemme tarpeita ja tukemaan tiedolla johtamista. Digitaalisen myyntikanavan (eräluvat.fi) ja hirvilupahaun kehittämiseen yhteistyössä Riistakeskuksen kanssa sekä digikokonaisuuden osa-alueiden toteuttamiseen **Metsähallitus esittää 600 000 euron lisärahoitusta.**

An aerial photograph of a vast, dense forest of coniferous trees, likely spruce or fir, stretching across rolling hills. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow over the landscape. The sky transitions from a deep blue at the top to a bright orange near the sun. The forest floor is covered in a thick layer of green and yellow foliage, with some bare trees visible. The overall scene is serene and majestic.

METSÄHALLITUS

Taustamateriaali

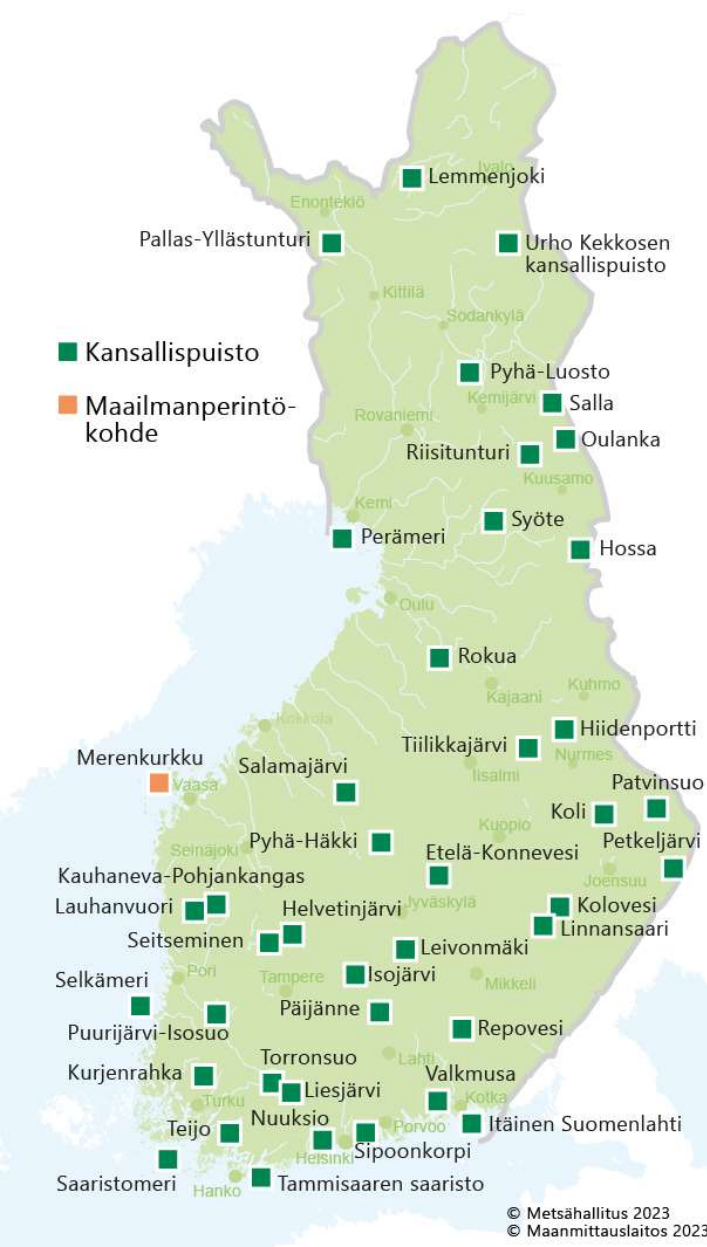

Metsähallituksen Luontopalvelut – yhteiskunnallista hyvinvointia luonnosta

Liite Metsähallituksen lausuntoon valtion
talousarviosta vuodelle 2026

Henrik Jansson
luontopalvelujohtaja
p. 0400 328 759

Luontopalvelut: Suomen luonnonsuojelu- alueverkoston osaava hoitaja

- **41 kansallispuistoa**, yli miljoona hehtaaria.
Hoidossa koko Suomen luonnonsuojelualueverkosto, hoidettavia alueita on taseessa 4,5 miljoonaa hehtaaria.
- Kansallispuistojen **käyntimäärät** jatkavat pitkän aikavälin kasvuaan.
- Luontopalvelut on **Helmi-elinympäristöohjelman** merkittävin toteuttaja Suomen luonnon hoitajana olemassa olevilla suojelualueilla.
- **Digipalveluja ja -järjestelmiä** kehitetään merkittävästi: asiakaspalvelu, tiedon taso mm. luontoa koskevaan päätöksentekoon ja kustannustehokkuus paranevat.
 - Hyödyt myös Metsähallituksen ulkopuolelle

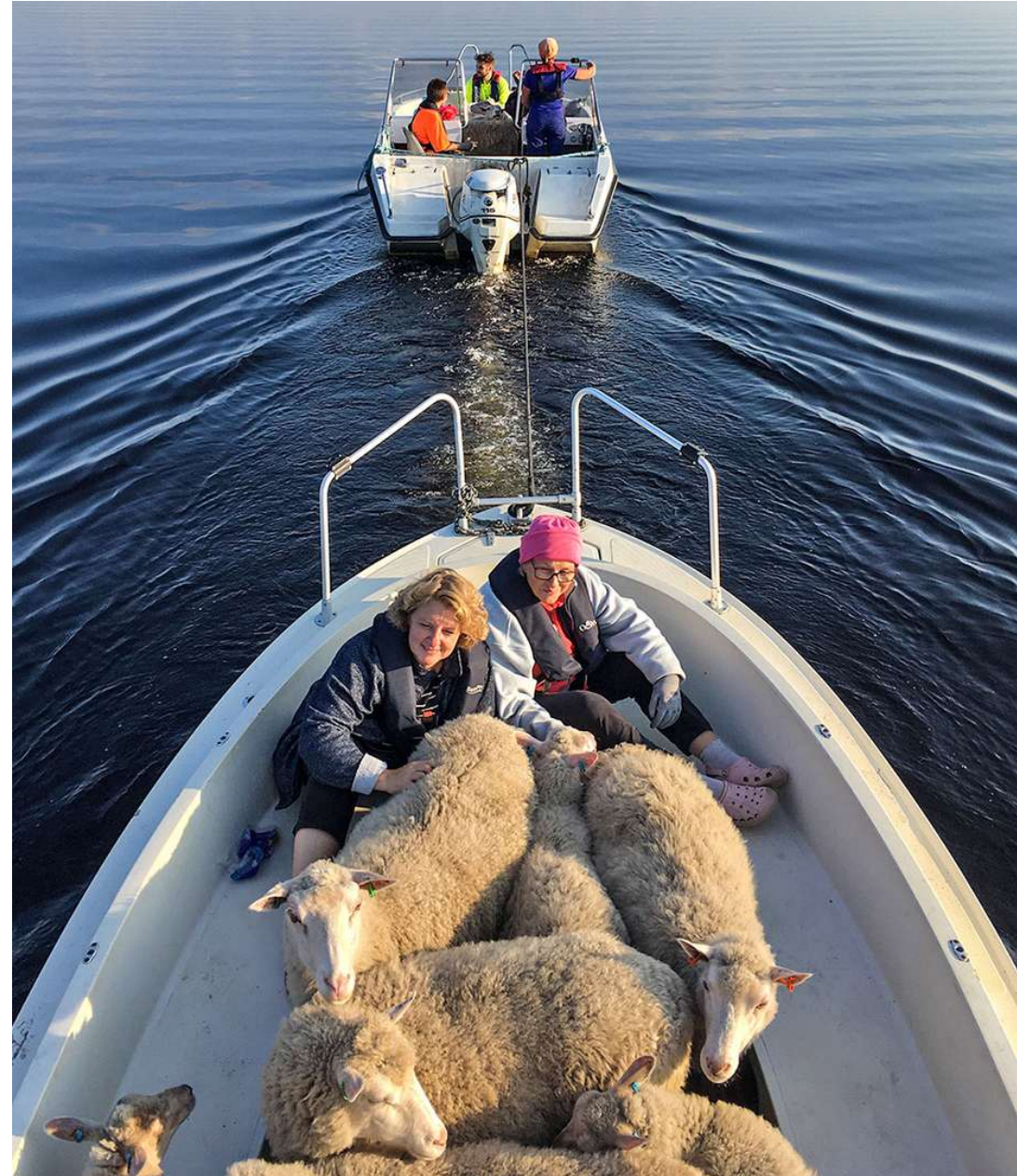
Luontopalvelujen tehtävät

- Lajien ja luontotyyppien suojelu
- Suojelualueiden hoito
- Tiedonkeruu, seuranta ja -hallinta
- Retkeilypalvelut ja matkailuyhteistyö
- Alueiden käytön suunnittelu
- Tutkimus- ja toimintaluvat, lausunnot
- Maastoliikenneasiat
- Kulttuuriperintökohteiden hoito
- Kansainvälinen yhteistyö

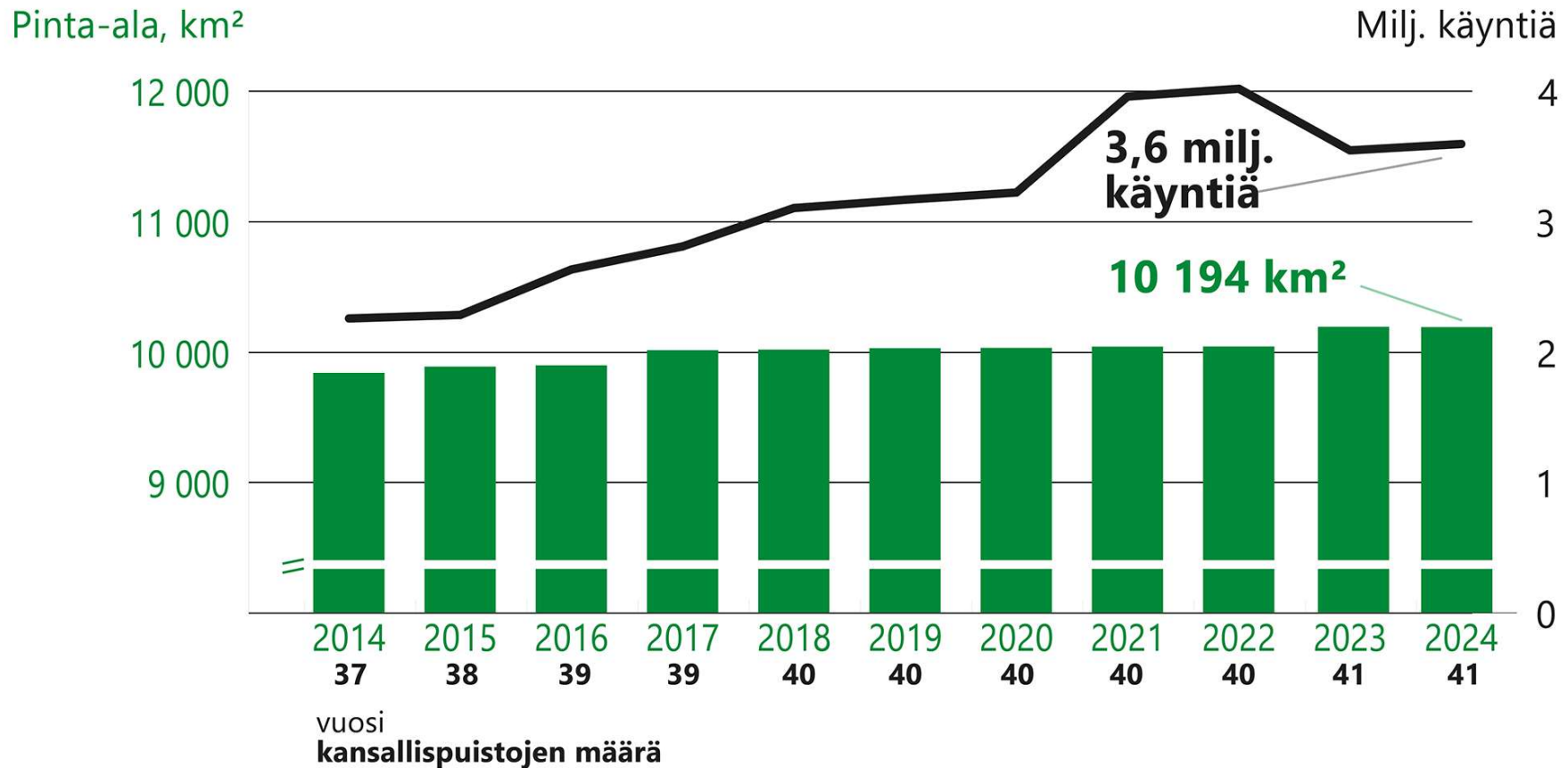

Vaikuttavaa luontokadon torjuntaa

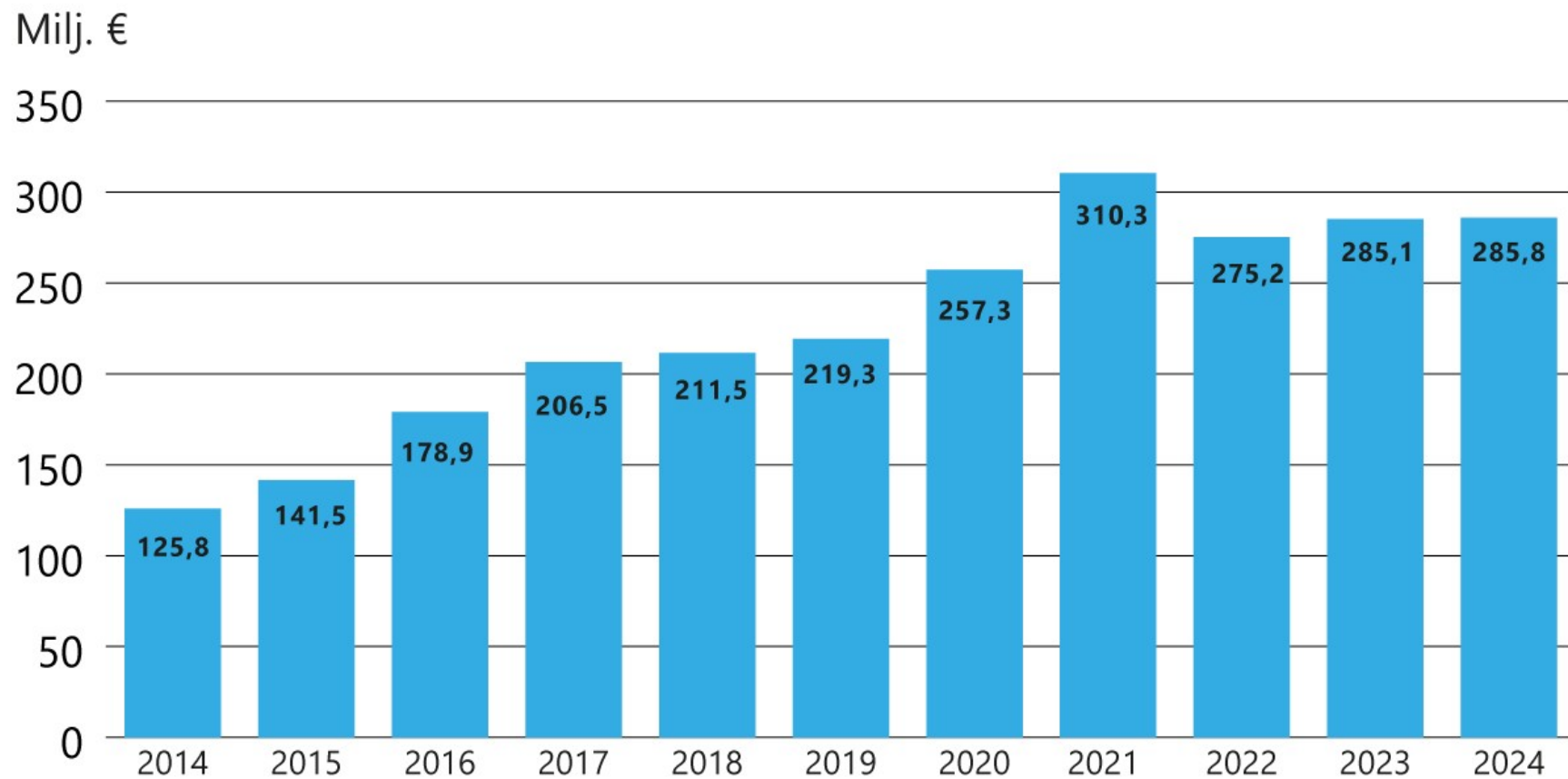
- Vuonna 2024 ennallistimme luontoa 1 305 hehtaaria ja perinneympäristöjen jatkuvan hoidon piirissä oli 6 699 hehtaaria.
- Olemme Helmi-elinympäristöohjelman ja EU-rahoitteisten LIFE-hankkeiden osaava ja systemaattinen toteuttaja.
- Työllämme torjutaan luontokatoa tehokkaasti ja ristiriidattomalla tavalla.
- Samalla monet paikalliset yritykset saavat työtä ja maatalousyrittäjät laidunalueita eläimilleen.

Kansallispuistojen käyntimäärien ja kansallispuistoverkoston kehitys vuosina 2014–2024

Kansallispuistojen kävijöiden rahankäytön vaikutus lähialueille 2014–2024

Suomalaiselle luonnolle ja sen myötä yrittäjille

**Luontopalveluiden luonnonhoito ja
ennallistaminen on ristiriidatonta ja luo
paikallisia hyötyjä.**

- Suomen ainutlaatuista luontoa on vain Suomessa
- Helmi-ohjelman kustannustehokas toteutus
- Ennallistamis- ja luonnonhoitotyöt suojelualueilla
varmistavat tehdyn investoinnin eli
luonnonsuojelualueen hankinnan hyödyn
- Monet paikalliset yritykset matkailusta
urakoitsijoihin saavat työtä ja maatalousyrittäjät
laidunalueita eläimilleen

Ilmastotavoitteiden saavuttamiselle

Suojelualueverkosto on hiilinielu- ja hiilivarasto, jota hoitamalla tuetaan Suomen ilmastotavoitteita kustannustehokkaasti.

- Olemassa oleva suojelualueverkosto auttaa ilmastomuutoksen torjunnassa ja siihen sopeutumisessa.
- Ennallistaminen ja luonnonhoito lisäävät pitkällä aikavälillä tätä vaikutusta.
- Suojelualueiden hoito yhdistää ilmastotavoitteet sekä luonnon monimuotoisuuden tavoitteet
- Tiedolla johtamisen avulla tehdään vaikuttavimmat ja kustannustehokkaimmat päätökset

Lapsille, terveydelle ja hyvinvoinnille

Luontopalvelut tavoittaa suurimman osan suomalaisista. Merkittävä rooli lasten hyvinvoinnissa: Suomen luonnon arvon ymmärtäminen, fyysinen ja psyykkinen terveys.

- Luonnossa liikkuminen on edullisin tapa saada suomalaiset liikkumaan
- Kansallispuistojen reitit ja rakenteet ovat yhä enemmän esteettömiä: suuri merkitys lapsiperheille ja ikääntyvälle väestölle
- UKK-instituutin mukaan kansallispuistokäynneistä syntyi hyvinvointivaikutusten kautta säästöjä kansanterveydelle yhteensä 164 miljoonaa euroa vuonna 2023

Luontomatkailulle, taloudelle, työllisyydelle ja Suomi-brändille

**Mahdollistamme matkailua yhteistyössä
yli tuhannen yrityksen kanssa kautta maan.**

- Kansallispuistot = Suomi-brändiä vahvistava voimavara, kotimaan ja kansainvälisen matkailun tukijalka
- Kansallispuistoissa 3,6 miljoonaa käyntiä vuonna 2024
- Kansallispuistokävijöiden rahankäytön taloudelliset vaikutukset paikallistalouksiin olivat noin 286 miljoonaa euroa
- Kumppaniyrityksiä eri puolilla Suomea on noin 1 300

Miten luontoon tänään?

Uusi Luontoon-palvelu auttaa

→ luontoon.fi

Tuottavuudelle digitalisaation keinoin

Tuotamme edelläkävijöinä asiakaslähtöisiä digipalveluja suomalaisille luonnossa liikkujille sekä dataa, joka palvelee eduskuntaa, ministeriöitä, ympäristöhallintoa ja jatkossa myös yritystoimintaa.

- Toimintamme ytimessä on arvon tuotto ja jatkuva toiminnan parantaminen
- Toimintamme on läpinäkyvää ja tuottaa laadukasta dataa kaikille tarvitsijoille
- Tarjoamme käyttäjälähtöiset digitaaliset palvelut sujuvan ja tehokkaan asiakaspalvelun tueksi

A person with grey hair, wearing camouflage clothing and boots, is sitting on the ground in a forest. They are preparing food, possibly a meal in a metal pot. A small, light-colored dog is standing nearby. The background shows a dense forest with trees and foliage. The scene is lit with warm, golden light, suggesting late afternoon or early morning.

Eräpalvelujen yhteiskunnalliset vaikutukset ERÄLUVAT.FI

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCIRÁÐDEHUS

Eräpalvelut Metsähallituksessa

- Eräpalvelut tarkoittaa metsästyksen, kalastuksen ja erävalvonnan järjestämistä valtion alueilla.
- Eräpalvelut kuuluu Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin.
- Eränkäyntiä rajoitetaan kiintiöillä: kiintiöpäätös ja kohdekohtaiset kiintiöt.
- Eräpalveluilla ei siis tehdä voittoa valtio-omistajalle, vaan tulot palautetaan luontoon: varoilla hoidetaan riista- ja kalaelinympäristöjä.
- Riista-alueita ennallistettu 5 500 hehtaaria viime vuosina.
- Kahden vuoden aikana on kunnostettu 20 koskea kymmenellä joella ja 10 kokonaista valuma-aluetta.

ERÄLUVAT.FI
Lupa on sijoitus luontoon

Kalastus

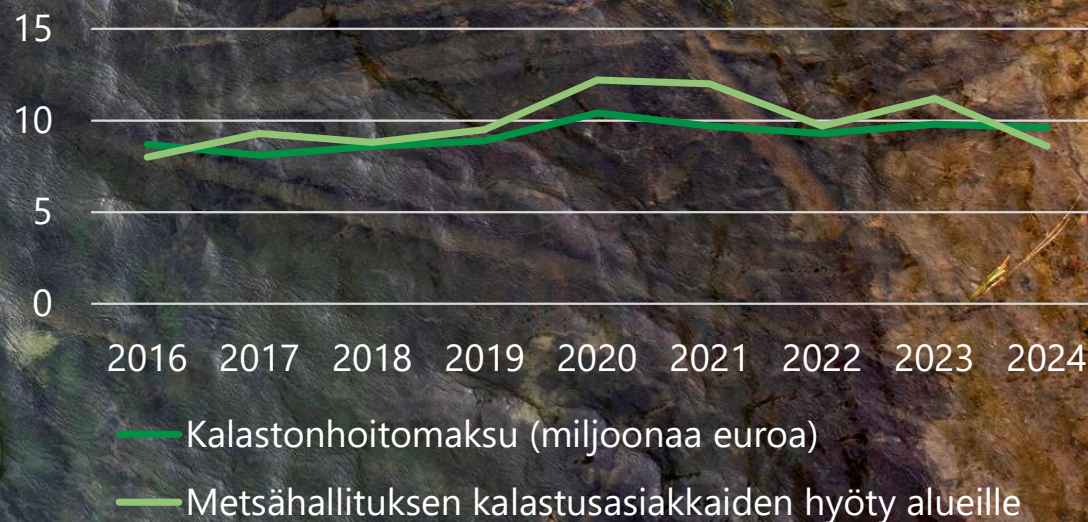
80 000–100 000 lupaa vuosittain.

74 vapa-alueetta.

62 pyydysaluetta.

Paikallisilla erityisoikeuksia.

- Kalastus nousi uudelle tasolle koronavuonna 2020. Alkuvuonna 2025 eletään jälleen yhtä vilkasta kalastusvuotta.
- Eniten Metsähallituksen luvista hyötyvät paikalliset yritykset pohjoisessa ja idässä: Metsähallituksen kalastusasiakkaat tuovat niille 10–12 miljoonaa euroa tuloa ja työtä jopa 91 henkilötyövuotta.
- Keräämme lisäksi noin 10 miljoonaa euroa kalastonhoitomaksuja ministeriölle: kalastukseen, valvontaan, vesien hoitoon.

Työtä kalavesien ja kalastajien hyväksi

Valtion vesien kalastusasioista vastaa Metsähallituksen Eräpalvelujen kalatiimi. Asiantuntijat suunnittelevat lupa-alueet, kalastusjärjestelyt ja kalavesien hoidon. Tavoitteena on puhtaammat kalavedet ja hyvinvoivat kalakannat.

Kalastus

Kestävän kalastuksen suunnittelu on asiantuntijoiden arkea. He perustavat kalastuskohteita ja miettivät niille kiintiöt, järjestelyt ja ehdot, jotta kalakannat voisivat hyvin.

Kunnostus

Kalavesiä ennallistetaan ja hoidetaan aktiivisesti. Asiantuntijat miettivät kokonaisten valuma-alueiden kunnostuksia, jotta kalavedet virtaisivat puhtaina.

70 ammattilaista

Eräpalveluissa työskenteli 2024 yhteensä 70 henkilöä. Heistä kalatiimiin kuului 16 asiantuntijaa: kalastuksen johtava asiantuntija, 9 kalastuksen erityisasiantuntijaa, 5 kalastuksen asiantuntijaa ja luonnonhoidon erityisasiantuntija.

Lisäksi kalastusasioita hoidetaan muun muassa Eräpalvelujen asiakaspalvelussa (4 + 2 henkeä), viestinnässä (3 henkeä), erävalvonnassa (14 henkeä) ja julkisten hallintotehtävien digipalvelutiimissä.

Valtion vesialueet

Sisävesiä

610 000 ha

Merialueita

2,8 milj. ha

Lupamyynti vuodessa

Kalastonhoitomaksuja

290 000

= 10 milj. euroa

Kalastuslupia yli

100 000

= 1,6 milj. euroa

- 82 000 vapalupaa
- 18 000 pyydyslupaa
- 1 400 kaupallisen kalastuksen lupaa
- kalastusvuokrasopimuksia

Valvonta

Erävalvontatiimi tarkastaa vuosittain

2 500

kalastajaa tai heidän pyydystään.

Vaikutukset

Vapaa-ajankalastajat viettävät valtion vesillä

350 000 vrk / vuosi

60%

kaupallisen kalastuksen saaliista saadaan valtion vesialueilta.

Vapaa-ajankalastus tuo vuosittain

17 milj. €

tuloa paikallisille yrityksille.

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCI RÁÐÐEHUS

Metsästys

80 000 lupaa (kpl.) vuosittain.

Myyntiä rajoitetaan kiintiöillä.

Pohjoisessa huomioidaan ensin paikallinen pyynti.

126 pienriista-aluetta, 348 hirvialuetta.

Metsästyslupien kehitys

Myös Metsähallituksen metsästysluvista hyötyvät eniten paikalliset:

- Vuonna 2024 lupametsästäjät toivat alueiden yrityksiin 24 miljoonaa euroa tuloa ja työtä 187 henkilötyövuoden edestä.
- Luparahoja sijoitetaan luonnon hyväksi: mm. riekko- ja hanhirimpien ja puronvarsikorpien

Työtä riistan ja metsästyksen hyväksi

Valtion maiden metsästysasioista vastaa Metsähallituksen Eräpalvelut. Asiantuntijat suunnittelevat lupa-alueet, metsästysjärjestelyt, lupakiintiöt ja riistamaiden hoidon. Tavoitteena on kestävät riistakannat ja hyvin järjestetty metsästys.

Metsästys

Metsästyksen asiantuntijat suunnittelevat metsästyksen jokaiselle lupa-alueelle. He perustavat metsästysalueet ja päättävät niiden lupakiintiöistä ja järjestelyistä.

Riistanhoito

Metsästysluparahoja käytetään riistanhoitoon. Lupa-alueilla ennallistetaan soita, purovarsi-korpiä ja kosteikkoja ja pyydetään haitallisia vieraspetoja.

70 ammattilaista

Eräpalveluissa työskenteli 2024 yhteensä 70 henkilöä. Heistä kalatiimiin kuului 16 asiantuntijaa: kalastuksen johtava asiantuntijaa, 9 kalastuksen erityisasiantuntijaa, 5 kalastuksen asiantuntijaa ja luonnonhoidon erityisasiantuntijaa.

Lisäksi kalastusasioita hoidetaan muun muassa Eräpalvelujen asiakaspalvelussa (4 + 2 henkeä), viestinnässä (3 henkeä), erävalvonnassa (14 henkeä) ja julkisten hallintotehtävien digipalvelutiimissä.

Valtion metsästysalueet

7,6 milj. ha

350

hirvialuetta

120

pienriista-alueita

Lupamyynti vuodessa

Hirvenmetsästäjiä

27 000

henkeä

Metsästyslupia

84 000

= 3,1 milj. euroa

- 66 000 kan lintulupaa
- 8 000 vesilintu- ja jänislupaa
- 7 000 pienriistan kausilupaa
- 3 000 karhulupaa

Metsästysvuokra-sopimusta

2 400

Luvista yli **95 %** myydään Eräluvut.fi -palvelussa.

Valvonta

Erävalvontatiimi tarkastaa vuosittain

2 500

metsästäjää. Yleensä **96 %** metsästäjistä saa puhtaat paperit.

Vaikutukset

Metsästäjät viettävät valtion mailla

230 000 vrk / vuosi

Metsästys tuo vuosittain

33 milj. €

tuloa paikallisille yrityksille.

Vapaa metsästysoikeus

58 000

metsästäjällä on niin sanottu vapaa metsästysoikeus valtion alueilla kotikunnassaan (metsästyslain 8 §)

Yli

300 000

metsästäjällä on vapaa metsästysoikeus valtion yleisillä vesialueilla merellä (metsästyslain 7 §)

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEHCIRÁÐDEHUS

Erävalvonta

11 vakituista erätarkastajaa.

Sesonkiaikoina lisäksi kausivalvojia.

Noin 7 000 tarkastettua luonnossa liikkujaa vuosittain.

**Erävalvonta julkaisee erä- ja luontorikollisuutta
kuvaavan erävalvontaraportin vuosittain.**

